

Veiligheid, verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid

Een ongeval tijdens de gymles

Het is een scenario dat elke leraar vroeg of laat zal tegenkomen: een leerling valt en raakt geblesseerd tijdens de les. In zo'n situatie is het cruciaal om adequaat te handelen en indien nodig medische hulp in te schakelen. Helaas kunnen deze incidenten soms leiden tot aanzienlijke schade voor de leerling en zijn ouders, wat weer kan resulteren in pogingen om de school of de leraar aansprakelijk te stellen. Hoe kunnen we de gymles zo veilig mogelijk maken en aansprakelijkheid voorkomen?

Veiligheid

Scholen en leraren moeten zorgen voor een veilige omgeving waarin de kans op een ongeval zo klein mogelijk is. Dit geldt ook voor de gymles, waarbij de risico's inherent zijn aan de activiteiten. Ondanks alle inspanningen van de leraar kunnen ongelukken echter niet altijd worden voorkomen. Leerlingen kunnen zich bezeren door bijvoorbeeld een bal die van richting verandert, een val van de ringen of een simpele botsing met een medeleerling. Het is de leraar LO die altijd verantwoordelijk is voor de veiligheid van de leerlingen tijdens de les. De cruciale vraag die vaak wordt gesteld bij een ongeval is of de leraar zorgvuldig en veilig heeft gehandeld.

Onrechtmatige daad: zorgvuldig handelen

Het Nederlandse rechtssysteem stelt dat iedereen zijn eigen schade draagt. Als er sprake is van domme pech, bijvoorbeeld doordat twee leerlingen tijdens een gymles tegen elkaar op botsen waardoor de bril van een leerling sneuvelt, draaien de ouders voor de schade op.

Maar wanneer die schade ontstaat doordat een leraar een fout heeft gemaakt of onzorgvuldig heeft gehandeld bij het lesgeven of bij het toezicht houden, dan kan er sprake zijn van een onrechtmatige daad. Het schoolbestuur die de school in stand houdt, is primair aansprakelijk voor fouten van ondergeschikten. Heeft de leraar bewust roekeloos gehandeld, dan kan hij in bepaalde gevallen ook persoonlijk aansprakelijk worden gesteld.

Criteria voor aansprakelijkheid

De Hoge Raad heeft criteria opgesteld om te bepalen of er sprake is van een onrechtmatige daad. Deze criteria

spelen een rol bij de beoordeling of is voldaan aan de geldende normen voor bewegingsonderwijs en of er sprake is van aansprakelijkheid van de werkgever/schoolbestuur:

- 1 de waarschijnlijkheid van onoplettendheid of onvoorzichtig gedrag;
- 2 de kans op ongevallen;
- 3 de ernst van de gevolgen van een ongeval;
- 4 de bezwaarlijkheid van te nemen veiligheidsmaatregelen.

Veiligheidsmaatregelen en nazorg

Om de veiligheid tijdens de les te waarborgen moeten leraren maatregelen nemen, zoals het geven van duidelijke instructies vooraf, het informeren van leerlingen over risico's, het opstellen van gedragsregels, het zorgen voor planmatige opbouw, het houden van toezicht tijdens de les, het houden van regelmatige controles van materiaal en accommodatie en het bieden van EHBO bij sportongevallen. Ook is het van belang om ongevallen te registreren en te evalueren om herhaling te voorkomen.

Aansprakelijkheid in de praktijk

Bij een ongeval tijdens de gymles worden verschillende factoren beoordeeld om te bepalen of er sprake is van aansprakelijkheid. Dit omvat de mate van toezicht, de duidelijkheid van instructies en de opstelling van de les. De school kan alleen succesvol aansprakelijk worden gesteld als er sprake is van onzorgvuldig handelen dat heeft geleid tot letsel bij de leerling. De school heeft in dat geval verzaakt in haar zorgplicht richting de leerling om te zorgen voor een veilig en gezond leerklimaat.

Kortom, het waarborgen van veiligheid, het nemen van veiligheidsmaatregelen en het zorgvuldig handelen van leraren zijn essentieel om aansprakelijkheid te voorkomen en een veilige omgeving te bieden voor leerlingen tijdens de gymles. ●

Scan of klik *hier* naar het volledige artikel dat is verschenen in LO1 2022 met als topic Veiligheid in en om de gymzaal

WAT DOET DE KVLO VOOR...?

Bewegingsonderwijs in het po

Wist je dat...

... in 2013 25 procent van de scholen niet voldeed aan de normen voor voldoende bewegingsonderwijs? En dat 25 procent van de lessen bewegingsonderwijs werd gegeven door onbevoegde leraren? Dit betekende dat 400.000-500.000 kinderen onvoldoende kwalitatieve begeleiding kregen bij hun motorische ontwikkeling.

... je als individu de randvoorwaarden rondom bewegingsonderwijs zeer moeilijk kan veranderen? Lid zijn van een belangenvereniging zoals de KVLO, waarin 11.000 vakleerkrachten zich verenigen, is daarom waardevol. Samen kunnen we opkomen voor onze belangen.

... in samenwerking met de KVLO het Mulier Instituut verschillende metingen uitgevoerd heeft om de politiek te overtuigen van de noodzaak tot verandering. De eerste meting vond plaats in 2013 (zie de *0-meting bewegingsonderwijs -po*). Dit onderzoek liet zien dat bewegingsonderwijs op veel scholen nog niet de aandacht kreeg die het verdient.

... de KVLO zich inzet om bewegingsonderwijs in het primair onderwijs de positie te geven die het verdient.

... in 2017 er opnieuw onderzoek gedaan is om de veranderingen in kaart te brengen (zie de *1-meting bewegingsonderwijs-po*). Ondanks afspraken met onderwijspartners was er geen significante verbetering zichtbaar. Daarom heeft de politiek op initiatief van de KVLO vanaf het schooljaar 2023-2024 bewegingsonderwijs als enige leervak kwantitatief wettelijk verankerd met de verplichting van twee lessen bewegingsonderwijs van in totaal 90 minuten, gegeven door bevoegde (vak)leerkrachten.

... de KVLO een leidende rol heeft gespeeld in het ondersteunen van scholen om te voldoen aan de wettelijke verankering, via team Onderwijs en via ondersteuning voor de subsidie Impuls en Innovatie Bewegingsonderwijs.

... de subsidie Impuls en Innovatie Bewegingsonderwijs door 400+ schoolbesturen is gebruikt om de huidige inzet van bewegingsonderwijs op bestuursniveau in kaart te brengen en te verbeteren.

... het Mulier Instituut in 2021 een *2-meting* heeft gedaan, waaruit een toename van vakleerkrachten in het primair onderwijs bleek. Het aandeel scholen met alleen vakleerkrachten voor beide lessen bewegingsonderwijs is gestegen van 27 procent naar 44 procent.

**Dankzij jouw lidmaatschap heeft de KVLO een stem die écht telt.
Samen werken we aan beter bewegingsonderwijs voor elke leerling!**